

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено
на засіданні кафедри
фінансів облік і аудиту
прот. № 1 від 15.09.2023р.

БАНКІВСЬКИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
СИЛАБУС
2023/2024 навч. рік

Галузь знань	– 07 Управління адміністрування
Спеціальність	– 072 Фінанси, банківська справа, страхування і фондовий ринок
Освітня програма	– Управління фінансами, банківська справа і страхування
Освітній рівень	– другий (магістр)
Цикл підготовки	– професійний
Кількість кредитів ЄКТС	– 4
Семестр	– 1
Сторінка курсу MOODLE	– https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=10431
Лектор курсу	– Карачарова Катерина Анатоліївна (канд. економ. наук, доцент)
Профайл викладача	– https://kart.edu.ua/staff/karacharova-ka
Контакти викладача (e-mail)	– karacharova@kart.edu.ua
Адреса кафедри	– м. Харків, майдан Фейербаха, 7, корпус 3, ауд. 515-516
Часта аудиторія проведення занять	– згідно розкладу – http://rasp.kart.edu.ua/
Додаткові інформаційні матеріали	– http://lib.kart.edu.ua/

Метою курсу є формування у студентів знань з підготовки магістрів такого рівня, які добре володітимуть знаннями щодо теоретичних та практичних аспектів управління активами і пасивами банку, прийнятті управлінських рішень щодо кредитів, депозитів, цінних паперів. Сформувати в них уміння оцінювати й аналізувати вплив різноманітних факторів на діяльність банківської установи, а також вплив банківської системи на макроекономічну ситуацію в країні та на діяльність підприємств.

Курс «Банківський менеджмент» є одним із системотворчих у процесі формування компетенцій сучасного економіста, який має теоретичне, методичне і одночасно прикладне значення.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетенції студентів:

заплановані загальні компетенції (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові) компетенції (СК):

- СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
- СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

програмні результати навчання (ПР):

- ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
- ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
- ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
- ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень

Чому ви маєте обрати цей курс?

Банківська діяльність має специфічні цілі: зростання сукупного добробуту власників банку, збільшення прибутку, підтримка досягнутого рівня конкурентоздатності, розвиток банку, набуття нових якостей, виконання суспільних функцій, урядових завдань тощо. Але основним завданням для банків на сьогодні, без виконання якого інших цілей досягти неможливо, – є виживання.

Для реалізації цього завдання банки повинні постійно здійснювати комплекс заходів по забезпеченню виконання своїх базових функцій на належному рівні,

забезпеченню безвідмовності системи, і саме основне, по управлінню банківськими ризиками.

Питанню управління ризиками в банках сьогодні приділяється мало уваги, якщо не сказати, що зовсім не приділяється. Перш за все, це можна пов'язати з невеликою кількістю детальної науково-обґрунтованої інформації щодо цього питання. Враховуючи це, важливо дослідити що ж таке банківська справа, для чого вона потрібна та хто здійснює управління банківськими ризиками.

Методи навчання

Тематичні лекції з використанням мультимедійних технологій, практичні заняття із вирішенням професійно-орієнтованих задач, самонавчання окремих питань курсу на рекомендованій навчально-методичній літературі, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle. Здобувачі мають змогу отримувати індивідуальні консультації.

Теми курсу:

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕНЕДЖМЕНТУ В БАНКУ

Структура та зміст курсу “Банківський менеджмент”. Предмет, мета й методи вивчення курсу, його зв'язок з іншими дисциплінами. Сутність і специфіка банківського менеджменту.

Тема 2. РИЗИКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сутність та джерела виникнення ризиків. Портфельний ризик. Ринковий (системний) та власний (несистемний) ризики банку. Показники оцінювання величини банківських ризиків. Стратегії управління ризиками. Етапи процесу управління банківськими ризиками.

Тема 3. ПЛАНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сутність стратегічного планування. Роль стратегічного планування у сучасній банківській практиці. Оперативне планування: сутність та призначення. Компоненти оперативного плану. Процес бюджетування у банку. Формування доходної частини бюджету. Формування витратної частини бюджету. Коригування планових показників. Моніторинг виконання планів.

Тема 4. МЕНЕДЖМЕНТ КАПІТАЛУ БАНКУ

Структура банківського капіталу. Методи оцінки вартості капіталу банку. Метод внутрішніх джерел поповнення капіталу. Метод зовнішніх джерел поповнення капіталу. Процес планування потреби в капіталі. Оптимізація рівня капіталізації банку.

Тема 5. УПРАВЛІННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ БАНКУ

Методи формування оптимальної структури ресурсної бази. Цінові та нецінові методи управління депозитними зобов'язаннями банку, їх переваги та недоліки. Особливості управління недепозитними зобов'язаннями банку. Методи впливу на вартість ресурсів, залежність між рейтингом банку та відсотковою ставкою.

Тема 6. МЕНЕДЖМЕНТ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ

Кредитна політика банку: роль, зміст та розробка. Методичне забезпечення процесу кредитування. Управління дохідністю кредитного портфелю. Методи управління кредитним ризиком на рівні окремої позички та на рівні кредитного портфелю банку.

Тема 7. МЕНЕДЖМЕНТ ПОРТФЕЛЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ БАНКУ

Стратегії формування портфелю цінних паперів. Активна та пасивна інвестиційна політика банків. Методи розрахунку очікуваної норми дохідності цінних паперів. Інвестиційні стратегії банку: політика «сходів», політика короткострокового акценту, політика довгострокового акценту, політика «штанги», політика процентних очікувань.

Тема 8. УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ БАНКУ

Методи управління строками та обсягами активів та зобов'язань банку. Збалансований та незбалансований за строками підхід до управління активами і пасивами. Основні положення геп-менеджменту. Метод кумулятивного гепу та використання індексу відсоткового ризику для контролю за рівнем ризику. Управління відсотковим ризиком банку за допомогою дюрації.

Тема 9. ХЕДЖУВАННЯ РИЗИКІВ У БАНКУ

Хеджування як метод управління ціновими ризиками з метою їх мінімізації. Стратегія та методи хеджування. Операції хеджування на строкових фінансових ринках. Методи ціноутворення за опціонними угодами. Сутність та особливості операцій з укладання своп-контрактів, їх переваги та недоліки. Особливості хеджування відсоткового та валютного ризиків у банку.

Тема 10. УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ

Загальні принципи управління ліквідністю. Методи оцінювання потреби в ліквідних коштах. Стратегії управління ліквідністю банку (стратегія трансформації активів, стратегія запозичання ліквідних засобів, стратегія збалансованого управління ліквідністю).

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету <https://kart.edu.ua/> включаючи навчальний план, навчальний посібник, лекційні матеріали, завдання та правила оцінювання курсу). Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Зокрема:

- 1 <http://lib.kart.edu.ua> (Електронний портал бібліотеки УкрДУЗТ)
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України)
- 3 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);
- 4 Найбільш складні аспекти курсу обговорюються **на форумі** <https://forum.finance.ua> у розділі банківська діяльність.

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні даної дисципліни, можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у банківських установах, фінансових аналітиків, фінансових консультантів, експертів, економістів, ризик-

менеджерів, держслужбовців профільних установ, науковців.

Форми і методи оцінювання

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ зі змінами та доповненнями – <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий. Методи контролю: виконання практичних завдань (усне і письмове опитування), відповіді на тестові завдання за темами курсу, тестовий модульний контроль, залік.

Максимальна кількість балів за модуль			
Поточний контроль	Модульний контроль	Сума балів за модуль	
до 60	до 40	до 100	
		Мах кількість балів	
Виконання практичних завдань (усне і письмове опитування)		20	
Виконання індивідуальних завдань		20	
Тестові завдання за темами курсу		20	
Підсумок		60	
Визначення назви за державною шкалою (оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E

НЕЗАДОВІЛЬН О -2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Академічна доброчесність

Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>.

Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти доступне за посиланням: https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/poloz_zap_plagiat.pdf

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.